

DE NORD A SUD

18 anys de la PDE. Uns antecedents

Xavier García
escriptor

La PDE (Plataforma en Defensa de l'Ebre) celebra demà, dia 15, els 18 anys de la seva fundació, que va produir-se amb l'Auditori Pedrell de Tortosa ple fins al capdamunt: tal dia de setembre de l'any 2000, quan ja feia setmanes (en ple estiu, com en els millors temps del franquisme) que el PP d'Aznar havia fet conèixer l'avantprojecte del Pla Hidrològic Nacional, que suposava transvasar cap al sud espanyol 1.050 Hm³/any, 190 dels quals cap a l'àrea de Barcelona.

Ja tornàvem a tenir el sarau armat, com quan, a finals dels anys 50 del segle passat, el franquisme tecnocràtic, obeint ordres del capitalisme americà, projectà els grans embassaments de Mequinensa i Riba-roja, els de Xerta i Garcia (que no s'arribaren a realitzar en les dues propostes de 1960-1964 i

de 1974) i l'Anteproyecto de Acueducto Ebro-Pirineo Oriental, de 1973-74 (que no era altre que el gran transvasament projectat cap a Tarragona i Barcelona per incrementar la industrialització i urbanització d'aquest litoral, que tampoc es realitzà per l'inici de la crisi econòmica que suposà l'augment del preu del petroli, per estar a les acaballes del franquisme i per la forta oposició que es generà a Tortosa i el Baix Ebre entre entitats socioeconòmiques diverses, capitanejades per significats elements polítics i empresarials amb interessos en els conreus de l'arròs i l'olivera).

Immediatament després, amb la transició política (1975-1980), van arribar vora l'Ebre l'inici d'obres de les centrals nuclears a Ascó, que van suposar també un impacte sobre el riu, i més al nord, ja al Baix Camp, el segon grup

nuclear de Vandellòs, que van afectar, com el primer (que el 1989 va tenir el greu accident), les pesqueries d'aquell tram de costa.

No s'acabaven aquí les pressions de l'Administració central (amb evident suport de la Generalitat, primer de Tarradellas i després de Pujol) per continuar dominant i controlant les economies agràries i naturals del sud del país, perquè als inicis d'aquella incipient democràcia, el 1980, el triangle polític format per UCD, AP (Alianza Popular) i CiU projectaren l'anomenat minitransvasament a Tarragona, a fi de socórrer els déficits d'aigua de boca de les poblacions i, sobretot, garantir els consums dels polígons químics, causants principals d'aquestes deficiències. Amb aquest projecte cap a Tarragona pretenien fer la meitat del que no van aconseguir el 1974.

El 1989 ho tenien enllestit, després d'ardues batalles populars, durant ben bé deu anys, de la Coordinadora en Defensa de les Terres de l'Ebre (germen de l'actual PDE) i de la Unió de Pagesos de l'Ebre i del Camp de Tarragona. Però el 1993 va arribar una nova investida, la del PSOE, amb l'anomenat Plan Borrell, que pretenia igualment una altra gran extracció d'aigües cap als grans nuclis demogràfics i industrials.

I, talment com en el cas del minitransvasament deu anys abans, Pujol i els seus catalanistes de butxaca, per rebre contraprestacions a canvi, també van donar suport als plans hidrològics del PSOE, seguint la idea pujoliana del peix al cove, al marge de qui aportava el peix. La qüestió era tenir Mossos, TV3 i competències diverses, encara que fos a costa de sacrificar àmplies

franges de territori, en les quals, finalment, s'invertiria part del que feia anys no s'havia fet.

No és de sorprendre, per tant, que l'any 2000, amb la nova cornada d'un PP amb majoria absoluta, la gent de l'Ebre es revoltés en una grandiosa, conjunta i massissa voluntat d'aturar les ofenses humanes, territorials i econòmiques que, uns i altres, valent-se d'unes comarques devastades després de la Guerra Civil, van proferir sobre aquests sagrats espais fluvials. Va ser l'inici d'aquests divuit anys que ara commemorem.